

Familiefonds Wijzer

Als je overweegt vermogen over te dragen naar de volgende generatie, dan kan een Familiefonds wellicht een goede structuur zijn. Er kunnen verschillende redenen zijn om vermogen over te dragen met gebruikmaking van een Familiefonds.

Veel (groot)ouders willen met het oog op besparing van toekomstige erfbelasting wel vermogen overdragen, maar niet dat hun (klein)kinderen zelf kunnen bepalen waar ze het vermogen aan besteden. Daarnaast hebben vermogende families vaak de behoefte om het familievermogen bijeen te houden en de volgende generatie vertrouwd te maken met omgaan met vermogen.

In deze Wijzer worden de mogelijkheden van een Familiefonds besproken.

Inhoud

---

1. Wat is een Familiefonds?	4
2. Kunnen participanten aan het vermogen komen?	6
3. Hoe gaat het vermogen over naar de volgende generatie?	7
4. Hoe wordt een Familiefonds fiscaal behandeld?	9
5. Welk vermogen kan in een Familiefonds?	10
6. Is het vermogen zichtbaar voor derden?	11
7. Wat kan Van Lanschot Kempren voor je betekenen?	13

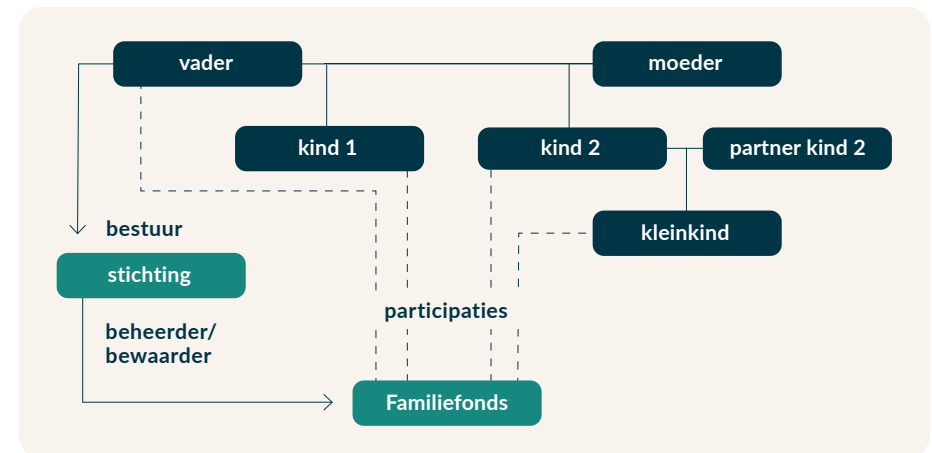
1. Wat is een Familiefonds?

Een Familiefonds wordt meestal juridisch vormgegeven als een fonds voor gemene rekening (FGR). Een FGR wordt opgericht door middel van een contract en kent drie partijen: de bewaarder, de beheerder en de participanten.

Het vermogen dat je in het Familiefonds onderbrengt, komt juridisch op naam van de bewaarder. Deze is formeel eigenaar van het vermogen. Meestal richt je hiervoor een stichting op, waarvan jij (in eerste instantie) het bestuur vormt. Het bestuur kun je aanvullen met één of meer kinderen en/of vertrouwenspersonen. Door een stichting te gebruiken als bewaarder, bescherm je het vermogen beter tegen aanspraken van buitenaf en waarborg je de continuïteit van het Familiefonds. Het is niet verplicht om een stichting als bewaarder te gebruiken; je mag ook zelf als bewaarder optreden.

De beheerder is verantwoordelijk voor het dagelijkse beleid van het Familiefonds. Denk aan het uitvoeren van het beleggingsbeleid, het doen van de administratie en het bepalen van het uitkerings- en inkoopbeleid van participaties. In de fondsvoorwaarden (het contract) staan de kaders waarbinnen de beheerder moet werken. Voor het beheer van het fondsvermogen mag de beheerder externe partijen inschakelen, zoals een bank of vermogensbeheerder. Vaak is de stichting die als bewaarder optreedt ook de beheerder. In dat geval ligt de zeggenschap over het vermogen volledig bij het bestuur van de stichting.

Het vermogen in het Familiefonds wordt aangehouden ten behoeve van de participanten. Zij zijn economisch gerechtigd tot het vermogen. Uit het participantenregister, dat door de beheerder wordt bijgehouden, blijkt wie voor welk percentage deelneemt in het Familiefonds. Zo is er een duidelijke scheiding tussen de zeggenschap over het vermogen (de beheerder) en de economische eigendom (de participanten).

Het Familiefonds helpt niet alleen om het vermogen bijeen te houden, maar ook om de volgende generatie vertrouwd te maken met het vermogen en het beheer daarvan. In een periodieke participantenvergadering kun je het beleggingsbeleid toelichten en bespreken. Als je dat wilt, kun je in de fondsvoorwaarden vastleggen welke bevoegdheden de participantenvergadering krijgt. In de statuten van de stichting die optreedt als beheerder/bewaarder regel je hoe de benoeming en opvolging van bestuursleden plaatsvindt, bijvoorbeeld bij overlijden van een bestuurder. Op een door jou gekozen moment kun je bijvoorbeeld kinderen toevoegen aan het bestuur.

Bestaat het bestuur uit meerdere personen? Dan geldt sinds 1 juli 2021 dat geen enkele bestuurder de meerderheid van het stemrecht mag hebben. Bestaande stichtingen hebben vijf jaar de tijd om hun statuten hierop aan te passen.

---

2. Kunnen de participanten aan het vermogen komen?

In de fondsvoorwaarden leg je vast hoe het Familiefonds participaties kan inkopen. Vaak beslist de beheerder hierover. Je kunt ook specifieke bepalingen in de fondsvoorwaarden opnemen, zoals de mogelijkheid om participaties in te kopen bij de aanschaf van een woning of het volgen van een studie. Verder is het verstandig om een regeling op te nemen voor het geval participanten inkomsten-, schenk- of erfbelasting moeten betalen over de waarde van hun participaties.

Daarnaast bevatten de fondsvoorwaarden bepalingen over de overdracht van participaties, anders dan inkoop door het fonds. Gezien de doelstelling van het Familiefonds wordt die overdracht meestal beperkt tot familieleden en is toestemming van de beheerder nodig. Zo voorkom je dat ongewenste derden participant kunnen worden in het Familiefonds.

---

3. Hoe gaat het vermogen over naar de volgende generatie?

Bij de oprichting van het Familiefonds breng je vermogen in het fonds. Daarvoor ontvang je participaties. Je kunt de inbreng van vermogen ook over meerdere jaren spreiden.

Vervolgens kun je deze participaties geheel of gedeeltelijk overdragen aan je (klein) kinderen. Dat kan in één keer, maar ook gefaseerd, bijvoorbeeld als onderdeel van een schenkingsplan. Van iedere overdracht wordt een aantekening gemaakt in het participantenregister.

Een overdracht van participaties vindt vaak plaats in de vorm van een schenking. Je kunt dan extra voorwaarden opnemen, zoals een uitsluitingsclausule of een tweetrapsmaking. Daarmee kun je voorkomen dat het vermogen bij de 'koude kant' terechtkomt. Ook kun je een herroepingsclausule opnemen. Als een kind niet goed met vermogen omgaat of als je onverwacht het vermogen zelf nodig hebt, kun je de schenking (onder voorwaarden) terugdraaien.

Schenk je participaties? Dan is schenkbelasting verschuldigd voor zover de waarde van de geschenken hoger is dan de vrijstelling. In 2026 bedraagt de jaarlijkse schenkingsvrijstelling voor ouders aan kinderen € 6.908 en voor grootouders aan kleinkinderen € 2.769. Over het meerdere wordt schenkbelasting geheven volgens onderstaande tabel.

Schijf	Groep 1 ouder aan kind	Groep 1a (achter) kleinkinderen	Groep 2 overig
€ 0 - € 158.669	10%	18%	30%
€ 158.669 of hoger	20%	36%	40%

Heb je bij overlijden nog participaties in het Familiefonds? Dan gaan deze over op je erfgenamen of, als je dat zo regelt, via een legaat naar specifieke (klein) kinderen. In je testament kun je vastleggen naar wie de participaties vererven en welke voorwaarden daaraan zijn verbonden, zoals een uitsluitingsclausule of een tweetrapsmaking.

Vererven de participaties? Dan is erfbelasting verschuldigd voor zover de waarde hoger is dan de vrijstelling. In 2026 bedraagt de vrijstelling voor (klein)kinderen € 26.230 en voor je partner € 828.035*. Over het meerdere boven de vrijstelling geldt hetzelfde tarief als bij de schenkbelasting (zie hiervoor).

Door jaarlijks participaties te schenken tot maximaal de vrijstelling en binnen de eerste schijf, kun je een fiscaal voordeel realiseren. Het voordeel bedraagt maximaal 20% (de vrijstelling) tot 10% (de eerste schijf) ten opzichte van vererving. Bovendien is het rendement op de geschonken participaties bij de kinderen vrij van erfbelasting.

* De partnervrijstelling wordt verminderd als je partner recht heeft op een partnerpensioen of nabestaandenlijfrente (de zogenoemde pensioenimputatie), maar bedraagt altijd minimaal € 213.915 (2026).

---

4. Hoe wordt een Familiefonds fiscaal behandeld?

Het Familiefonds wordt in de meeste gevallen opgezet als een besloten fonds voor gemene rekening (BFGR). Voor de inkomstenbelasting is zo'n fonds fiscaal transparant. Dat betekent dat het Familiefonds zelf geen belasting betaalt, maar dat de participanten worden belast in box 3 voor de waarde van hun participaties. Als een participant minderjarig is, dan wordt het box 3-vermogen fiscaal toegerekend aan de ouders.

In het verleden werd een Familiefonds soms ook opgezet als een open fonds voor gemene rekening (OFGR). Tot en met 2024 was een OFGR zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting en werden de participanten belast in box 2. Met ingang van 1 januari 2025 is deze fiscale behandeling niet meer mogelijk voor bestaande en nieuwe Familiefonds.

---

5. Welk vermogen kan in het Familiefonds?

In een Familiefonds breng je meestal beleggingsvermogen in, zoals een effectenportefeuille en eventueel banktegoeden. Het fonds kan ook geldleningen verstrekken aan participanten of desgewenst derden.

Het Familiefonds kan eventueel ook onroerend goed aankopen. Nieuw aan te kopen onroerend goed is altijd belast met overdrachtsbelasting of btw. Aankoop door het fonds geeft dan in principe geen extra heffing. Breng je onroerend goed in dat al in jouw bezit is? Dan kun je met een juiste structurering zoveel mogelijk overdrachtsbelasting voorkomen. Let op: een stichting kan in dat geval niet als bewaarder van het onroerend goed optreden, zonder heffing van overdrachtsbelasting. Schenk je participaties in een Familiefonds met onroerend goed? Dan kun je gebruikmaken van de samenloopregeling, zodat cumulatie van schenkbelasting en overdrachtsbelasting (deels) wordt voorkomen.

Ook een kunstobject of -verzameling kun je in een Familiefonds onderbrengen. Houd er wel rekening mee dat je dan geen gebruik meer kunt maken van de vrijstelling in box 3 voor kunst. Per saldo kan de extra box 3-heffing oplopen tot 2,16% van de waarde van de kunst. Hetzelfde geldt voor bossen, natuurterreinen en NSW-landgoederen: ook daar vervalt de box 3-vrijstelling bij inbreng in een Familiefonds.

Voor ondernemingsvermogen is een Familiefonds in de vorm van een FGR niet geschikt. In dat geval wordt meestal gebruik gemaakt van certificering. De aandelen van de vennootschap worden dan in een stichting administratiekantoor (STAK) ondergebracht, tegen uitreiking van certificaten.

---

6. Is het vermogen zichtbaar voor derden?

Een Familiefonds in de vorm van een fonds voor gemene rekening hoeft op dit moment niet te worden ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel. Fondsvoorwaarden, de omvang en samenstelling van het vermogen en het participantenregister zijn dus niet openbaar.

De stichting die optreedt als bewaarder moet zich wél inschrijven. Daarmee worden de statuten en de namen van de bestuurders zichtbaar. De stichting hoeft momenteel geen jaarrekening te publiceren. Er lag een wetsvoorstel (de Wet transparantie en tegengaan ondermijning door maatschappelijke organisaties) waardoor stichtingen verplicht worden hun jaarstukken te deponeren. Maar dit wetsvoorstel is op 24 maart 2026 verworpen door de Eerste Kamer.

In 2020 is het UBO-register ingevoerd. Daarin moeten bepaalde entiteiten aangeven wie uiteindelijk belanghebbende (Ultimate Beneficiary Owner, UBO) van de entiteit is. Als UBO kwalificeert onder andere de natuurlijke persoon die meer dan 25% belang in de entiteit heeft of zeggenschap kan uitoefenen. In het UBO-register staan alleen natuurlijke personen en de procentuele grootte van hun belang. De omvang en samenstelling van het vermogen van de entiteit worden niet opgenomen.

Onder andere vennootschappen (NV of BV), stichtingen en commanditaire vennootschappen vallen onder het UBO-register. Van een stichting die optreedt als beheerder/bewaarder van het Familiefonds moeten de UBO's dus worden geregistreerd.

In november 2022 is ook het UBO-register voor trusts en soortgelijke constructies ingevoerd. Het fonds voor gemene rekening valt hieronder. Het UBO-begrip voor dit register is ruimer: alle participanten van een fonds voor gemene rekening moeten worden vermeld, ongeacht de grootte van hun belang. Ook de oprichters en de beheerder/bewaarder moeten als UBO worden opgenomen.

Naar aanleiding van de uitspraak van het Europese Hof van Justitie eind 2022 zijn de UBO-registers niet meer openbaar. Inmiddels hebben bevoegde instanties weer toegang tot het register gekregen. Het is ook de bedoeling dat personen met een 'legitiem belang', zoals journalisten en maatschappelijke organisaties, toegang gaan krijgen tot het UBO-register. Op dit moment is nog niet bekend wanneer zij deze mogelijkheid krijgen.

Voor FATCA/CRS-wetgeving wordt een Familiefonds aangemerkt als financiële instelling. Het fonds moet zich dan registreren bij de Amerikaanse belastingdienst (IRS) en de Nederlandse Belastingdienst. In sommige gevallen moet het Familiefonds zelf bepaalde gegevens rapporteren aan de Nederlandse Belastingdienst, bijvoorbeeld als een participant in het buitenland woont of kwalificeert als US-person.

---

7. Wat kan Van Lanschot Kempen voor je betekenen?

Van Lanschot Kempen heeft ruime ervaring met Familiefondsen. Wij denken graag met je mee om de beste oplossing voor jouw situatie te vinden. Samenwerking met je fiscalist en notaris is daarbij vanzelfsprekend. Zij adviseren je over de fiscale en civiele gevolgen van het opzetten en onderhouden van een Familiefonds en verzorgen de oprichting. Desgewenst kunnen we je in contact brengen met gespecialiseerde adviseurs.

Met onze beleggingsoplossingen geven we invulling aan het beleggingsbeleid van het Familiefonds. Onze expertise kun je gebruiken om de volgende generatie vertrouwd te maken met het omgaan met en beleggen van vermogen.

Wil je meer weten?
Neem contact op met
je private banker.

Private Banking

Hooge Steenweg 29
5211 JN 's-Hertogenbosch
Postbus 1021
5200 HC 's-Hertogenbosch

T 0800 1737
vanlanschotkempen.com/private-banking

Disclaimer

De informatie die is opgenomen in deze publicatie is uitsluitend bestemd voor algemene doeleinden. Met uw individuele specifieke omstandigheden is geen rekening gehouden. De informatie kan niet worden beschouwd als een juridisch, financieel, fiscaal of ander professioneel advies. Wij adviseren u op grond van de informatie niet meteen tot actie over te gaan en voorafgaand aan uw eventuele actie eerst deskundig advies in te winnen. Deze publicatie is geen aanbod en u kunt aan deze publicatie geen rechten ontleen. Bij de totstandkoming van deze publicatie hebben wij de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht bij de selectie van externe bronnen. Wij kunnen niet garanderen dat de informatie van deze bronnen die in deze publicatie is opgenomen juist en volledig is of in de toekomst zal blijven. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid voor druk- en zetfouten. Wij zijn niet verplicht de informatie die we hebben opgenomen in deze publicatie te actualiseren of te wijzigen. Alle rechten ten aanzien van de inhoud van de publicatie worden voorbehouden, inclusief het recht van wijziging. Het is niet toegestaan de gegevens in de publicatie geheel of gedeeltelijk te reproduceren, in welke vorm dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Van Lanschot Kempen NV.

Overige informatie

Van Lanschot Kempen NV is statutair gevestigd aan de Hooge Steenweg 29, 5211 JN 's-Hertogenbosch, KvK nr. 16038212 met btw-identificatienummer NL001145770B01, is als bank geregistreerd in het Wft-register en staat onder toezicht van De Nederlandsche Bank NV (DNB), Postbus 98, 1000 AB Amsterdam, en de Autoriteit Financiële Markten (AFM), Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam. Van Lanschot Kempen kan optreden als aanbieder van betaal-, spaar- en kredietproducten, als bemiddelaar in verzekeringsproducten en als verlener en/of uitvoerder van beleggingsdiensten.

Voor eventuele klachten inzake onze financiële dienstverlening kunt u zich richten tot uw eigen kantoor van Van Lanschot Kempen, de afdeling Kwaliteit & Service, kwaliteit-service@vanlanschotkempen.com of Postbus 1021, 5200 HC 's-Hertogenbosch, of het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid), Postbus 93257, 2509 AG Den Haag.